

Utdanningsdirektoratet

Eksamensoppgaver

26.11.2012

MAT1013 Matematikk 1T

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamensstid:	5 timer: Del 1 skal leverast inn etter 2 timer. Del 2 skal leverast inn seinast etter 5 timer.
Hjelpemiddel på Del 1:	Vanlege skrivesaker, passar, linjal med centimetermål og vinkelmålar.
Hjelpemiddel på Del 2:	Alle hjelpemiddel er tillatne, med unntak av Internett og andre verktøy som tilløt kommunikasjon.
Framgangsmåte:	Der oppgåveteksten ikkje seier noko anna, kan du fritt velje framgangsmåte. Om oppgåva krev ein bestemt løysingsmetode, vil også ein alternativ metode kunne gi noko utteljing.
Rettleiing om vurderinga:	Poeng i Del 1 og Del 2 er berre rettleiande i vurderinga. Karakteren blir fastsett etter ei samla vurdering. Det betyr at sensor vurderer i kva grad du <ul style="list-style-type: none"> – viser rekneferdigheiter og matematisk forståing – gjennomfører logiske resonnement – ser samanhengar i faget, er oppfinnsam og kan ta i bruk fagkunnskap i nye situasjonar – kan bruke formålstenlege hjelpemiddel – vurderer om svar er rimelege – forklarer framgangsmåtar og grunngir svar – skriv oversiktleg og er nøyaktig med utrekningar, nemningar, tabellar og grafiske framstillingar

DEL 1

Utan hjelpemiddel

Oppgåve 1 (1 poeng)

Ei rett linje har stigingstal -2 . Linja skjer x -aksen i punktet $(3, 0)$.

Bestem likninga for linja.

Oppgåve 2 (1 poeng)

Løys likninga

$$\lg(2x + 3) = 1$$

Oppgåve 3 (1 poeng)

Skriv så enkelt som mogleg

$$\frac{(2x)^3 \cdot x^2}{2^5 \cdot x^{-1}}$$

Oppgåve 4 (2 poeng)

Skriv så enkelt som mogleg

$$\frac{x^2 + 6x + 9}{x^2 - 9}$$

Oppgåve 5 (1 poeng)

Skriv så enkelt som mogleg

$$(\sqrt{2} + \sqrt{8})^2$$

Oppgåve 6 (5 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = x^2 + 2x - 3$$

- Bestem nullpunktene til f ved rekning.
- GrunnGi at grafen til f har eit botnpunkt, og bestem koordinatane til botnpunktet ved rekning.
- Skisser grafen til f i eit koordinatsystem.

Oppgåve 7 (2 poeng)

Løys likninga

$$(x+5)(x+3) - (x+5)(2x+7) = 0$$

Oppgåve 8 (4 poeng)

I klasse 1A er det 25 elevar. 12 av elevane har valt fysikk neste skoleår. 14 av elevane har valt biologi. 4 elevar har verken valt fysikk eller biologi.

- Systematiser opplysningane ovanfor i ein krysstabell eller i eit venndiagram.

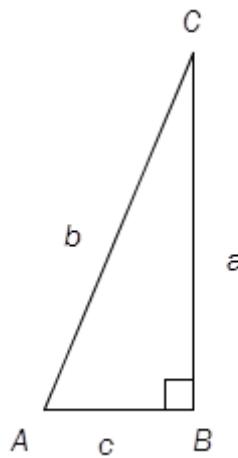
Vi vel tilfeldig ein elev frå klassen.

- Bestem sannsynet for at eleven har valt både fysikk og biologi.

Vi vel tilfeldig ein elev som har valt biologi.

- Bestem sannsynet for at eleven også har valt fysikk.

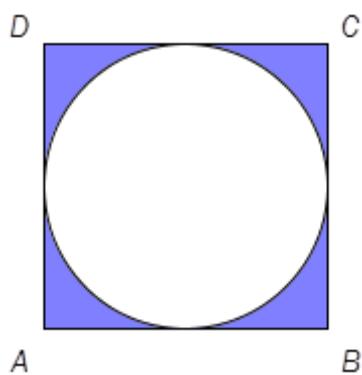
Oppgåve 9 (4 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovanfor.

- Bestem $\sin A$ og $\cos A$ når $a=12$, $b=13$ og $c=5$.
- Vis at $(\sin A)^2 + (\cos A)^2 = 1$ når $a=12$, $b=13$ og $c=5$.
- Vis at $(\sin A)^2 + (\cos A)^2 = 1$ for alle trekantar ABC der $\angle B = 90^\circ$.

Oppgåve 10 (3 poeng)

Figuren ovanfor viser ein sirkel som er innskriven i eit kvadrat. $AC = 4$.

Vis at arealet av det blå området på figuren ovanfor er $8 - 2\pi$

DEL 2

Med hjelpemiddel

Oppgåve 1 (3 poeng)

Formelen nedanfor blir brukt for å regne ut den totale motstanden R i ei parallelkopling med to motstandar R_1 og R_2

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

- a) Bestem R når $R_1 = 5$ og $R_2 = 7$
- b) Vis at dersom $R_2 = 2R_1$, vil $R = \frac{2}{3}R_1$

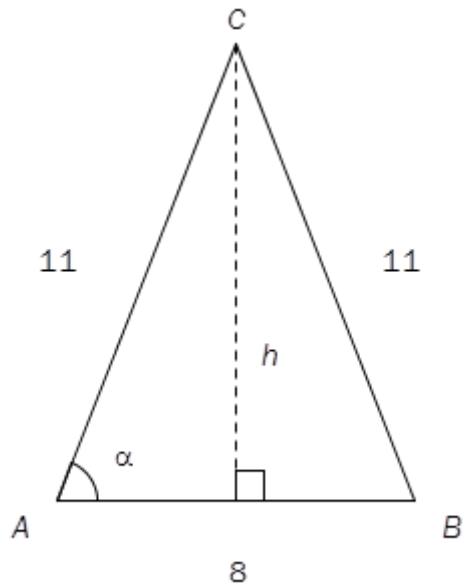
Oppgåve 2 (7 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = x^3 - 2x^2 - 5x + 6 \quad , \quad x \in \mathbb{R}$$

- a) Teikn grafen til f .
- b) Bestem tangenten til grafen til f i punktet $(1, f(1))$ ved rekning.
Teikn tangenten i same koordinatsystem som du brukte i a).
- c) Grafen til f har to tangentar med stigingstal 2.
Bestem likningane for desse to tangentane.

Oppgåve 3 (4 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovanfor.

- Bestem vinkelen α ved rekning.
- Bestem høgda h ved rekning.

Oppgåve 4 (6 poeng)

Kjelde: Utdanningsdirektoratet

60 % av bilstane som parkerer på ein parkeringsplass, betaler med kort. Resten betaler med kontantar.

- a) Bestem sannsynet for at dei 10 første bilstane som parkerer på parkeringsplassen ein dag, betaler med kort.
- b) Bestem sannsynet for at nøyaktig 10 av dei 20 første bilstane som parkerer på parkeringsplassen ein dag, betaler med kort.
- c) Bestem sannsynet for at meir enn halvparten av dei 50 første bilstane som parkerer på parkeringsplassen ein dag, betaler med kort.

Oppgåve 5 (4 poeng)

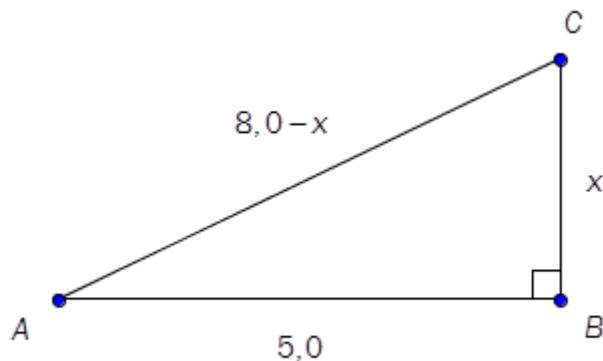
Petter har sett opp tabellen nedanfor. Han trur han har funne eit mønster.

n	1	2	3	4	5
n^2	1	4	9	16	25

- Vel to etterfølgjande heile tal, og vis ved eit eksempel at teorien til Petter er riktig for tala du har valt.
- Formuler Petters teori for to etterfølgjande heile tal n og $(n+1)$ og vis at han er riktig.

Oppgåve 6 (6 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovanfor. $AB = 5,0$ og $AC + BC = 8,0$.

- a) Bestem lengda av BC ved rekning.

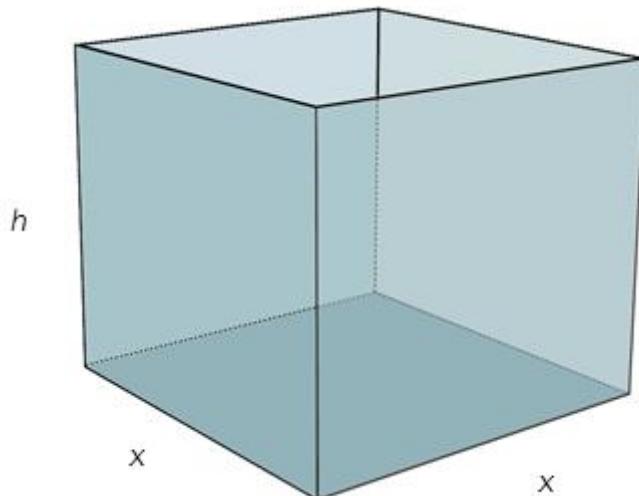
I $\triangle DEF$ er $\angle D = 30^\circ$, $DE = 5,0$ og $DF + EF = 8,0$.

- b) Bestem lengda av EF ved rekning.

- c) Bestem $\angle E$ ved rekning.

Oppgave 7 (6 poeng)

Ein kasse har ei kvadratisk grunnflate (botn) med side x dm. Høgda i kassen er h dm. Kassen har ikkje lokk. Høgda i kassen og omkretsen av grunnflata er til sammen 30 dm.

- a) Forklar kvifor $0 < x < 7,5$
- b) Vis at overflata av kassen kan uttrykkjast ved funksjonen O gitt ved

$$O(x) = -15x^2 + 120x$$

- c) Bestem x slik at kassen får størst mogleg overflate. Kor stor er overflata da?

Bokmål

Eksamensinformasjon

Eksamensstid:	5 timer: Del 1 skal leveres inn etter 2 timer. Del 2 skal leveres inn senest etter 5 timer.
Hjelpebidrifter på Del 1:	Vanlige skrivesaker, passer, linjal med centimetermål og vinkelmåler.
Hjelpebidrifter på Del 2:	Alle hjelpebidrifter er tillatt, med unntak av Internett og andre verktøy som tillater kommunikasjon.
Framgangsmåte:	Der oppgaveteksten ikke sier noe annet, kan du fritt velge framgangsmåte. Om oppgaven krever en bestemt løsningsmetode, vil også en alternativ metode kunne gi noe uttelling.
Veiledning om vurderingen:	Poeng i Del 1 og Del 2 er bare veiledende i vurderingen. Karakteren blir fastsatt etter en samlet vurdering. Det betyr at sensor vurderer i hvilken grad du <ul style="list-style-type: none"> – viser regneferdigheter og matematisk forståelse – gjennomfører logiske resonnementer – ser sammenhenger i faget, er oppfinnsom og kan ta i bruk fagkunnskap i nye situasjoner – kan bruke hensiktsmessige hjelpebidrifter – vurderer om svar er rimelige – forklarer framgangsmåter og begrunner svar – skriver oversiktlig og er nøyaktig med utregninger, benevninger, tabeller og grafiske framstillinger

DEL 1

Uten hjelpemidler

Oppgave 1 (1 poeng)

En rett linje har stigningstall -2 . Linjen skjærer x -aksen i punktet $(3,0)$.

Bestem likningen for linjen.

Oppgave 2 (1 poeng)

Løs likningen

$$\lg(2x + 3) = 1$$

Oppgave 3 (1 poeng)

Skriv så enkelt som mulig

$$\frac{(2x)^3 \cdot x^2}{2^5 \cdot x^{-1}}$$

Oppgave 4 (2 poeng)

Skriv så enkelt som mulig

$$\frac{x^2 + 6x + 9}{x^2 - 9}$$

Oppgave 5 (1 poeng)

Skriv så enkelt som mulig

$$(\sqrt{2} + \sqrt{8})^2$$

Oppgave 6 (5 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = x^2 + 2x - 3$$

- Bestem nullpunktene til f ved regning.
- Begrunn at grafen til f har et bunnpunkt, og bestem koordinatene til bunnpunktet ved regning.
- Skisser grafen til f i et koordinatsystem.

Oppgave 7 (2 poeng)

Løs likningen

$$(x+5)(x+3) - (x+5)(2x+7) = 0$$

Oppgave 8 (4 poeng)

I klasse 1A er det 25 elever. 12 av elevene har valgt fysikk neste skoleår. 14 av elevene har valgt biologi. 4 elever har verken valgt fysikk eller biologi.

- Systematiser opplysningene ovenfor i en krysstabell eller i et venndiagram.

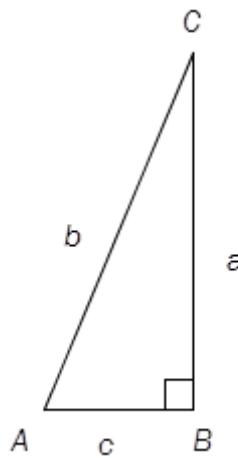
Vi velger tilfeldig en elev fra klassen.

- Bestem sannsynligheten for at eleven har valgt både fysikk og biologi.

Vi velger tilfeldig en elev som har valgt biologi.

- Bestem sannsynligheten for at eleven også har valgt fysikk.

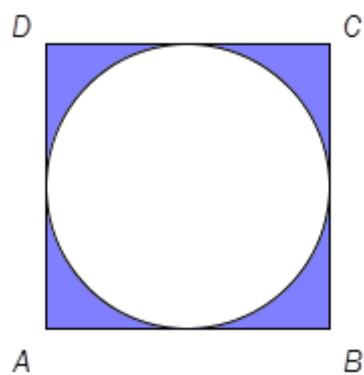
Oppgave 9 (4 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovenfor.

- Bestem $\sin A$ og $\cos A$ når $a=12$, $b=13$ og $c=5$.
- Vis at $(\sin A)^2 + (\cos A)^2 = 1$ når $a=12$, $b=13$ og $c=5$.
- Vis at $(\sin A)^2 + (\cos A)^2 = 1$ for alle trekantene ABC der $\angle B = 90^\circ$.

Oppgave 10 (3 poeng)

Figuren ovenfor viser en sirkel som er innskrevet i et kvadrat. $AC = 4$.

Vis at arealet av det blå området på figuren ovenfor er $8 - 2\pi$

DEL 2

Med hjelpemidler

Oppgave 1 (3 poeng)

Formelen nedenfor brukes for å regne ut den totale motstanden R i en parallellekobling med to motstander R_1 og R_2

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

- a) Bestem R når $R_1 = 5$ og $R_2 = 7$
- b) Vis at dersom $R_2 = 2R_1$, vil $R = \frac{2}{3}R_1$

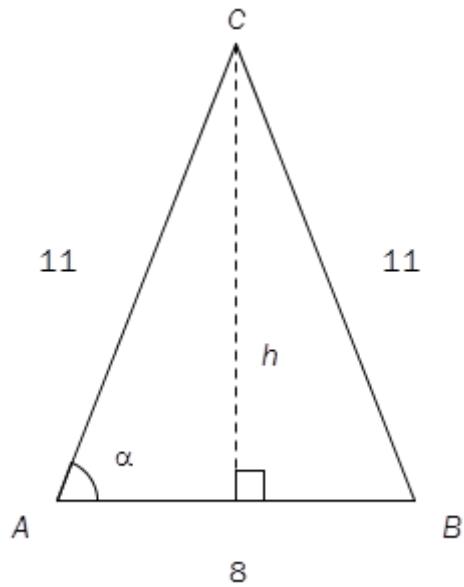
Oppgave 2 (7 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = x^3 - 2x^2 - 5x + 6 \quad , \quad x \in \mathbb{R}$$

- a) Tegn grafen til f .
- b) Bestem tangenten til grafen til f i punktet $(1, f(1))$ ved regning. Tegn tangenten i samme koordinatsystem som du brukte i a).
- c) Grafen til f har to tangenter med stigningstall 2. Bestem likningene for disse to tangentene.

Oppgave 3 (4 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovenfor.

- Bestem vinkelen α ved regning.
- Bestem høyden h ved regning.

Oppgave 4 (6 poeng)

Kilde: Utanningsdirektoratet

60 % av bilistene som parkerer på en parkeringsplass, betaler med kort. Resten betaler med kontanter.

- Bestem sannsynligheten for at de 10 første bilistene som parkerer på parkeringsplassen en dag, betaler med kort.
- Bestem sannsynligheten for at nøyaktig 10 av de 20 første bilistene som parkerer på parkeringsplassen en dag, betaler med kort.
- Bestem sannsynligheten for at mer enn halvparten av de 50 første bilistene som parkerer på parkeringsplassen en dag, betaler med kort.

Oppgave 5 (4 poeng)

Petter har satt opp tabellen nedenfor. Han tror han har funnet et mønster.

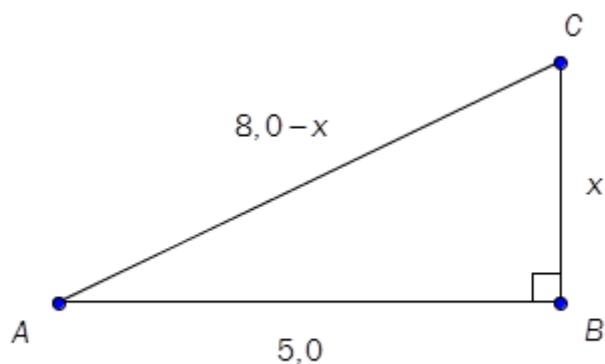
n	1	2	3	4	5
n^2	1	4	9	16	25

Jeg tror at summen av to etterfølgende hele tall pluss kvadratet av det minste av tallene er lik kvadratet av det største av tallene.

- Velg to etterfølgende hele tall, og vis ved et eksempel at Petters antakelse er riktig for tallene du har valgt.
- Formuler Petters antakelse for to etterfølgende hele tall n og $(n+1)$ og vis at den er riktig.

Oppgave 6 (6 poeng)

Gitt $\triangle ABC$ ovenfor. $AB = 5,0$ og $AC + BC = 8,0$.

- a) Bestem lengden av BC ved regning.

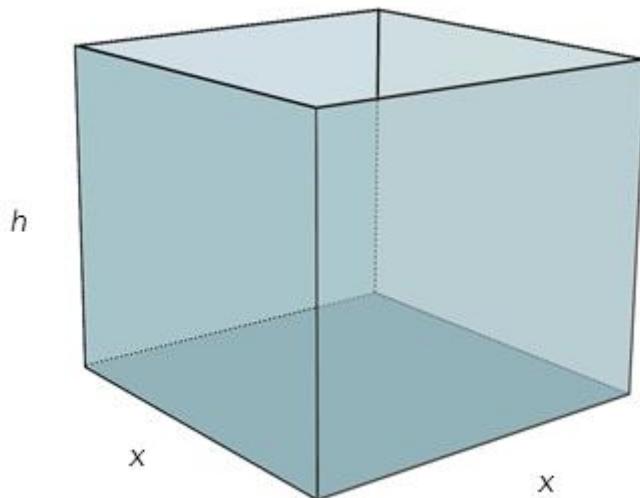
I $\triangle DEF$ er $\angle D = 30^\circ$, $DE = 5,0$ og $DF + EF = 8,0$.

- b) Bestem lengden av EF ved regning.

- c) Bestem $\angle E$ ved regning.

Oppgave 7 (6 poeng)

En kasse har en kvadratisk grunnflate (bunn) med side x dm. Høyden i kassen er h dm. Kassen har ikke lokk. Høyden av kassen og omkretsen av grunnflaten er til sammen 30 dm.

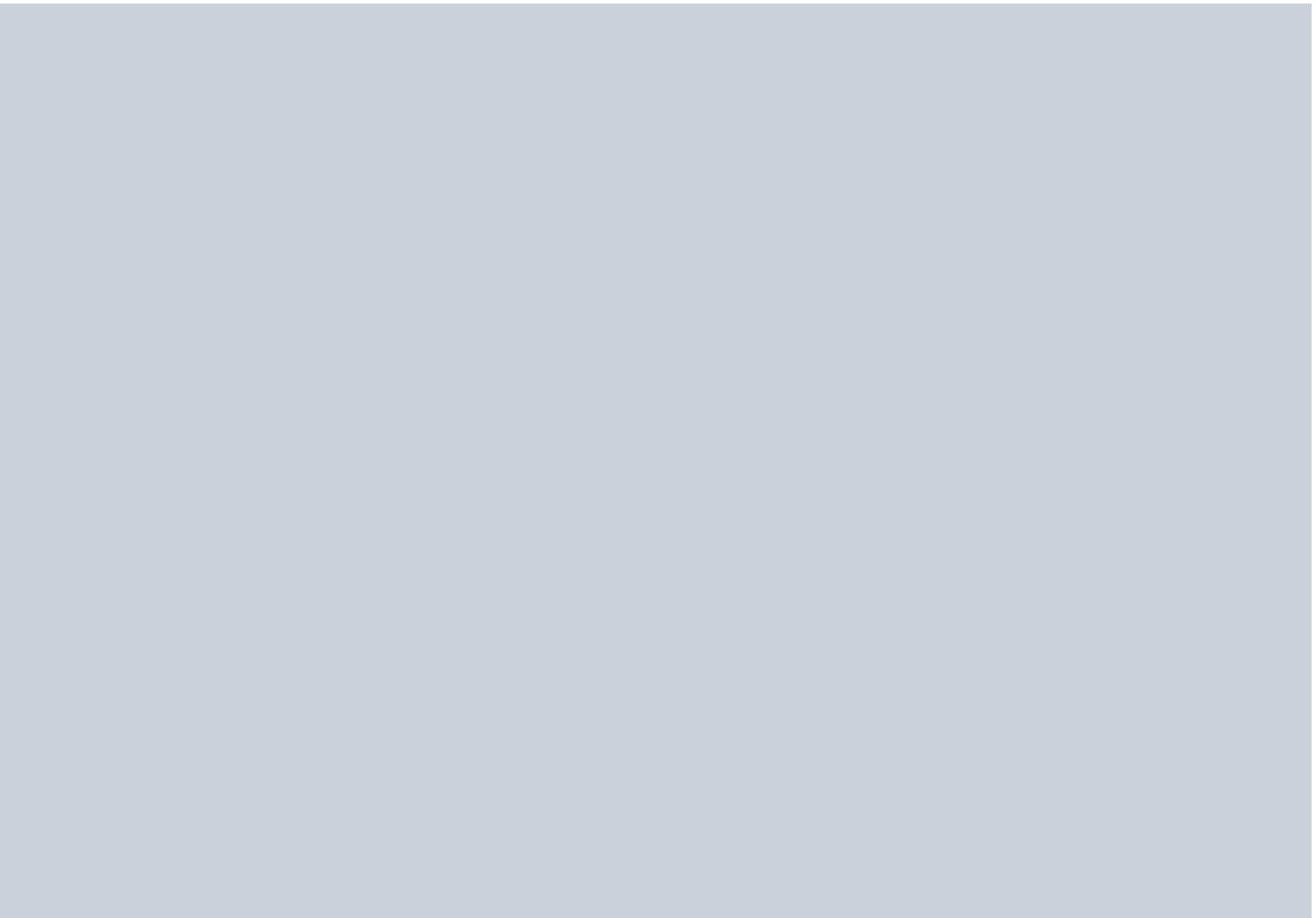
- a) Forklar hvorfor $0 < x < 7,5$
- b) Vis at overflaten av kassen kan uttrykkes ved funksjonen O gitt ved

$$O(x) = -15x^2 + 120x$$

- c) Bestem x slik at kassen får størst mulig overflate. Hvor stor er overflaten da?

Blank side.

Blank side.

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no